

Bijlage 8

Implementatie

1. Inleiding

Onderdeel van de handreiking Vervuilde huishoudens is het opleveren van een implementatieplan. In dit implementatieplan worden handvatten gepresenteerd die managers en professionals helpen om deze richtlijn in de dagelijkse praktijk te implementeren. Ook wordt omschreven wat de praktijk verder nog nodig heeft om deze richtlijn goed te implementeren, rekening houdend met huidige belemmeringen.

Bij de ontwikkeling van deze handreiking heeft in overleg met V&VN geen praktijktoets plaatsgevonden. Daarom wordt in dit implementatieplan alleen beschreven welke ondersteunende activiteiten de implementatie van de handreiking Vervuilde huishoudens kunnen bevorderen.

2. Ondersteunende activiteiten

Bij ondersteunende activiteiten die nodig zijn om de implementatie van de handreiking vervuilde huishoudens te realiseren, gaat het om activiteiten op het terrein van financiering, voorlichting en scholing, en onderwijs en onderzoek.

Financiering

Activiteiten die in de handreiking benoemd worden om vervuilde huishoudens beter te kunnen signaleren en mensen beter te ondersteunen, bevinden zich op het raakvlak van zorg en sociaal domein. Dat is een van de redenen waarom de financiering van deze activiteiten vaak problematisch is. Goede afspraken over de financiering en het opheffen van de schotten zijn belangrijke voorwaarden om deze richtlijn breed te kunnen implementeren, zo blijkt uit de praktijktest. De huidige context van wet- en regelgeving vormt dan ook het kader voor de implementatie. Om meer helderheid over de context te kunnen bieden, moet voor alle betrokken partijen duidelijk zijn welke zorg onder welk domein valt, waar eventuele effecten en verbeteracties liggen en welke financierer welk deel voor zijn rekening neemt (Zvw, JW, WMO, Justitie).

Een Maatschappelijke Businesscase of Budget Impact Analyse kan hier meer duidelijkheid over geven. Een BIA brengt de verwachte verandering in (totale) uitgaven in kaart als gevolg van implementatie van nieuwe zorg (interventie, proces). Een Budget Impact Analyse richt zich op de vraag of de implementatie 'daadwerkelijk financierbaar' is. De meeste extra kosten gaan waarschijnlijk zitten in de extra tijdsinvestering van verpleegkundigen en verzorgen voor afstemming met collega's en experts binnen en buiten de eigen organisatie, het bereiken en het opbouwen van een vertrouwensband met de persoon in kwestie, en in samenwerking met mensen in de omgeving. Een Maatschappelijke Business Case is een gestructureerde kosten-baten afweging van een nieuwe organisatie(vorm) of nieuw project. In een Maatschappelijke Business Case komen het economische én het maatschappelijke nut samen. Hierbij worden de kosten afgezet tegen de te verwachten maatschappelijke baten.

Voorlichting en scholing

Gezien de breedte van het onderwerp vervuilde huishoudens is het verstandig om in te zetten op activiteiten rond voorlichting en scholing van de inhoud van de handreiking. We denken hierbij vooral aan

regionale voorlichtingsbijeenkomsten voor verpleegkundigen en verzorgenden en andere beroepsgroepen (sociaal werkers, huisartsen e.d.) over samenwerking rond vervuilde huishoudens.

Ook zijn er tal van publicaties en websites die behulpzaam kunnen zijn bij het verspreiden van informatie en de communicatie naar zorgverleners om hun kennis en vaardigheden te vergroten. Hieronder volgt een korte opsomming van de belangrijkste handreikingen, factsheets en websites.

- Arbocheck Verpleging en Verzorging www.arbocatalogusvvt.nl
- Bemoeizorg in de zorg voor mensen met een lichte verstandelijke beperking. [Een handreiking voor begeleiders die dagelijks zorg en ondersteuning bieden aan cliënten](#). B. Frederiks & V. Dörenberg (2015). Amsterdam: VUmc.
- GGD GHOR Nederland (2021). [Handreiking Gegevensuitwisseling in de bemoeizorg](#).
- CCV (2023). [Handreiking privacy en gegevensdeling wijk-GGD'er](#)
- GGD Amsterdam (2019). Amsterdamse Aanpak Ernstige Woningvervuiling. [Verbeterde aanpak ernstige woningvervuiling in Amsterdam – Sociaal Domein](#)
- V&VN (2022) [Richtlijn en handreiking zorgmijding in de eerste lijn](#) Problematische verzamelaars. J. van Beers & K. Hoogduin (red.) (2012). Amsterdam: Boom
- [Keuzehulp Samen beslissen bij psychose](#)

Verder zijn er verschillende trainingen en cursussen ontwikkeld om de kennis en vaardigheden van patiënten, ervaringsdeskundigen en zorgverleners te vergroten. Hieronder volgt een opsomming van websites met informatie over deze cursussen en trainingen.

- RINO-groep organiseert onder andere cursussen Aanpak vervuiling en hoarding [Aanpak vervuiling en hoarding | RINO Groep Utrecht](#) en Outreachende aanpak achter de voordeur [Bij- en nascholing \(rinogroep.nl\)](#)
- Het NCMW organiseert bij- en nascholing Maatschappelijk Werk onder andere over outreachend werken [NCMW – Trainingen](#)
- De GGZ Ecademy biedt o.a. cursussen op het terrein van dwang en drang, onbegrepen gedrag, gegevensuitwisseling bemoeizorg en motiverende gespreksvoering [Leerproducten – productcatalogus voor ggz instellingen | GGZ Ecademy](#).

Onderwijs en onderzoek

Onderwijs: Relevante competenties voor verpleegkundigen en verzorgenden bij het signaleren en omgaan met vervuilde huishoudens dienen onderdeel te worden van bestaande mbo- en hbo-opleidingen voor verpleegkundigen en verzorgenden. Ook is het van belang dat na- en bijscholingscursussen op dit terrein worden aangeboden, zodat ook inmiddels werkzame verpleegkundigen en verzorgenden zich op dit vlak kunnen bijscholen.

Voor het mbo-onderwijs heeft Vilans de kennisbundel [Zorgmijding, vervuiling, hoarding en angst](#) ontwikkeld. Deze kennisbundel kan verder worden uitgewerkt en geïmplementeerd worden in reguliere onderwijsprogramma's.

Onderzoek: Tijdens de ontwikkeling van deze handreiking is systematisch gezocht naar onderzoeksbevindingen die een antwoord kunnen geven op de uitgangsvragen. Hieruit is duidelijk geworden dat op het terrein van vervuilde huishoudens nog veel lacunes in de beschikbare kennis bestaan.

Vervolgonderzoek is wenselijk om in de toekomst een duidelijker antwoord te kunnen geven op de vragen uit de praktijk. In bijlage 9 komen de onderwerpen voor verder onderzoek aan de orde.

Daarnaast kan een uitgebreid onderzoek naar de implementatie van deze handreiking binnen een aantal eerstelijns/ambulante voorzieningen zinvol zijn om meer zicht te krijgen op de belemmerende en bevorderende factoren en belangrijke randvoorwaarden voor implementatie. Meer duidelijkheid hierover kan het gebruik van de handreiking in de dagelijkse praktijk vergroten.